

Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntöön (diaarinumero 1197/03.04.04.10/2023)

Ruoveden kunnanvaltuusto on suorittanut kunnanhallituksen valinnasta Kuntalain 105 § säädetyn suhteellisen vaalin kokouksessaan 8.5.2023 15 § Kunnanhallituksen asettaminen toimikaudeksi 1.6.2023 - 31.5.2025. Suhteellinen vaali on toimitettu suljetuin lippuäänestyksenä noudattaen soveltuvin kunnallisvaalien vaalimenettelyä, kuten kuntalain 105 § säättää.

Edeltävässä Ruoveden kunnan valtuuston käsittelemässä asiassa valtuuston puheenjohtajiston valinnasta (Ruoveden kunnan valtuusto 8.5.2023 14§/2023) oli vaadittu suhteellista vaalia valtuuston. Tuossa yhteydessä määräajassa jätettiin kaksi ehdokaslistaa. Molemmilla ehdokaslistoilla oli samoja nimiä. Jos sama henkilö on asiamiehen toimittaman ehdokaslistan korjaamisen jälkeen ehdokkaana kahdella tai useammalla listalla, valtuuston vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään. Tiedustelun jälkeen ehdokaslistoja oli yksi. Täten suhteellista vaalia ei tarvinnut suorittaa. Ruoveden kunnan valtuuston 8.5.2023 14§/2023 asian yhteydessä kunnanjohtaja ohjeisti valtuutettuja, että suhteellinen vaali suoritetaan soveltuvin osin kuten kunnallisvaalit.

Ennen vaalin suorittamista kunnanhallituksen valinnasta asiassa 15§/2023 (Kunnanhallituksen asettaminen toimikaudeksi 1.6.2023 - 31.5.2025) kunnanjohtaja antoi ohjeita valtuutetuille, joissa korosti suhteellisen vaalin toimittamista kunnallisvaalien tapaan. Kunnanjohtaja ohjeisti kuten Tapio Vaali valituksessaan mainitsee, että ”oman ryhmän nimet laitetaan siinä järjestyksessä, kun ne halutaan valittavan hallitukseen”. Viittauksella, että ”naapuripuolueen ehdokkaita ei laiteta listalle”, viitattiin ohjeena tilanteeseen, jossa 8.5.2023 14§/2023 yhteydessä suhteellisen vaalin ehdokaslistoille oli laitettu ehdokkaita tiedustelematta ennalta heidän halukkuuttaan olla ko. ehdokaslistalla.

Teknisten vaaliliittojen (eri valtuustoryhmien yhteislista) mahdollisuudesta ei erikseen ohjeistettu ennen valtuuston suorittamaa suhteellista vaalia, koska olettamuksena on, että kunnanvaltuuston jäsen (valtuutettu) tai varajäsen (varavaltuutettu), joka on asettunut ehdolle edeltävissä kunnallisvaaleissa, tuntee yleisellä tasolla riittävästi sen mitä kunnallisvaalien järjestämisestä säädetään ja siten miten suhteellinen vaali suoritetaan sekä miten vertailuluvut määräytyvät.

Kuten suhteellisen vaalin ehdokasasettelu osoittaa seuraavassa eri valtuustoryhmien välillä muodostettiin (ehdokaslista 2) tekninen vaaliliitto. Tähän oli kerätty valtuutettuja tai varavaltuutettuja Ruoveden Etun (Ruotu), Ruoveden Sitoutumattomat yhteislista, Perussuomalaisten ja Vasemmistoliiton valtuustoryhmistä. Tämä tukee olettamusta, että kunnanjohtajan ohjeella viitatus henkilön suostumukseen ehdokaslistalla olemiseen.

Kunnanvaltuusto 8.5.2023 15§/2023 suoritti suhteellisen vaalinkunnan hallituksen jäsenien valinnasta

Valtuuston vaalilautakunnan suorittaessa suhteellisen vaalin asetettiin määräaikaan mennessä 4 eri ehdokaslistaa. Ehdokaslista t 2, 3, 4 ja 5.

- ehdokaslista (tekninen vaaliliitto) 2 koostui Ruoveden Etun (Ruotu), Ruoveden Sitoutumattomat yhteislista, Perussuomalaisten ja Vasemmistoliiton,
- ehdokaslista 3 keskustan,
- ehdokaslista 4 sosiaalidemokraattien ja
- ehdokaslista 5 kokoomuksen valtuutetuista tai varavaltuutetuista.

Ehdokaslistat saivat seuraavasti ääniä:

- ehdokaslista 2: 12
- ehdokaslista 5: 4
- ehdokaslista 4: 3
- ehdokaslista 3: 2

Kunnanhallitukseen valittiin vertailulukujen perusteella:

	vertailuluku
Hackman Marcus, varalla Leponiemi Sanna (ehdokaslista 2)	12
Kuutti-Selkee Heidi, varalla Jokinen Jyrki (ehdokaslista 2)	6
Vauhkonen Ville, varalla Lähteinen Paula (ehdokaslista 2)	4
Viljanmaa Anita, varalla Raivio Paula (ehdokaslista 2)	3
Nurmi Jussi, varalla Honkanen Jarmo (ehdokaslista 2)	2,4
Härkönen Mervi, varalla Lindell Mikko (ehdokaslista 5)	4
Simula Markku varalla Paula Rinki (ehdokaslista 4)	3

Edellä esitetyn perusteella Ruoveden kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että kunnanjohtajan antama ei ollut ymmärrettävissä siten, että kunnanhallituksen suhteellisessa vaalissa ei olisi voinut käyttää eri valtuustoryhmien vaalitekniisiä vaaliliittoja, vaan vaali ohjeistettiin suoritettavan kunnallisvaalien tavalla.